

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavstriljske dežele 6 K. Kdor hoči sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katož Makovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, čestita šte. 5, — Ekopisli se ne vračajo, — Upravništvo: Koroska

Za inserate se plačuje od enostopne pečitvise za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust, Inserat se sprejema do srede sptura, — Ne zapre reklamacije so poštnine proste,

Naši nasprotniki.

Razburjenje, ki so ga vzbudile letošnje državnozbornske volitve, se je precej poglobilo. Le tuintam še kuha kak liberallec ali nemškutar tiho jezico nad popolnim porazom pri teh volitvah. Katoliško-narodna stranka je zmagala v vseh okrajih in njeni poslanci so na Dunaju pridno zastavili z delom, da izvedejo program, ki so ga razvijali ob času volilne borbe svojim volilcem. Doma pa vsaka stranka živi svoje strankarsko življenje naprej. Kako je to življenje?

Nemškutarska stranka si sploh nikdar ni upala prav med ljudstvo. Da bi poučevala naš narod, da bi ga organizirala, to ji ni prišlo nikdar na misel. Svoje nazore razširja med nami samo s svojim listom „Stajercem“. Ti nazori so skrajno škodljivi za naš narod. Jemlje se našemu narodu potrební ponos ter se mu slika edino-le nemški narod kot upoštevanja vreden. Kdorkoli se trudi, osvoboditi naše ljudstvo izpod gospodarskega jarma Nemcev in nemškutarjev, kdor svari ljudi pred uplivom nemškega liberalizma in žganjarstva nemških in nemškutarskih mogotcev, ta si je lahko svest, da ima za napade nanj vsaka številka „Stajerca“ dovolj prostora. Ali je tako delo, ki jemlje narodu spoštovanje pred samim seboj in ga tlači v duševno in gospodarsko odvisnost tujih ljudi, hvalevredno ali ne, si lahko razsodi vsak trezen in pošten človek.

Liberalna stranka, celjska in slogaška, ima ob času volitev vedno polna usta ljubezni do slovenskega naroda. Mladina, kmečka, obrtni in delavski stan, naše gospodarstvo, naše jezikovne pravice, vse to ima liberallec ob volitvah sam le v lastni zalogi. Kadar so volitve minule, kaj pa potem?

Ali se liberalci brigajo sedaj kaj za mladino? Njihova mladinska zveza je mrtva. Med kmeti nočejo snovati izobraževalnih društev, ker jim ni za omiko našega kmeta. Delavske organizacije nimajo nobene, ker je liberalni nauk sploh nesposoben za delavske sloje, kajti liberalizem je vera ljudskih izkoriševalcev in visokih, dobro plačanih gospodov. Zadrúžna organizacija, v kolikor so jo ustvarili pri nas liberalci, poka sedaj vsled slabega, neprevidnega vodstva, na vseh koncih in krajih. Kako slabo je liberalna zadrúžna organizacija vplivala v narodnem oziru, razvidimo iz žalostnega dejstva, da posamezne njene zadruge sedaj pred potopom bežijo pod nemško državno in nemško deželno nadzorstvo. Za obrtni stan ne gane liberalna stranka niti z mezincem, čeprav ima v tem sta-

nu pretežno večino pristašev. Nikjer ni tako majhne brige za organizacijo obrtnega stanu kot pri nas, to pa zato, ker se je pri nas ta stan udal lenemu in brezplodnemu liberalnemu vodstvu.

O naši stranki nam ni treba govoriti. Vsaka številka naših listov nam pripoveduje o vsestranskem delu naših somišljenikov v prid vseh slojev slovenskega naroda. Le eno je še pomenljivo pri njej: premalo delavcev v požrtvovalni, javni službi za naš narod. Kdor je dobre in blage volje, kdor čuti v sebi moči za naporno delo v korist bližnjemu, njega vabimo v svojo sredino.

Italijansko—turška vojska.

Italijani zaseditripolitansko obal.

Mesto Homs, ki leži vzhodno od Tripolisa, so Italijani dne 20. t. m. napadli s suhega in z morske strani. Tu so imeli Italijani lahko delo in so mesto po kratkem boju zavzeli.

Bolj težko je bilo zavzete mesta Derna, ki je bilo utrjeno, najbrže kot Tripolis. Italijani so je morali več dni obstreljevati z morja. Uničili so vse utrdbe ter poškodovali tudi druge hiše. Najtežje delo pa so imeli Italijani pri Bengaziju.

Maloštevilni Turki v tem mestecu so se hrabro branili napram italijanski premoči. Italijani si niso upali streljati z morja s topovi na mesto, ker se nahaja v njem velika smodnišnica, ki bi se bila razletela, ako bi padla kaka krogla va-njo. Italijanski listi poročajo, da so morali napraviti Italijani naskok z bajoneti na to mesto. Tako je še-le sedaj vsa tripolitanska obal v posesti Italijanov.

General Kaneva je določil 20.000 mož za prodiranje v notranjost Tripolitanije.

Poraz Italijanov.

Italijani so doživeli dne 21. oktobra pri Bengaziju velik in težaven poraz. Turki in Arabci so napadli 8000 Italijanov in je padlo izmed Italijanov 800 mož, na turški strani 885 mož. Med Italijani v Bengaziju vlada najslabša disciplina. Viharji na morju ogrožajo italijansko brodoge.

Na uradnih mestih taje posameznosti o boju pri Bengaziju. V Rimu pa so razširjene vesti, da so bili boji zelo krvavi, in da vlada zadržuje brzovjavke, ker poraza ne mara priznati. Govori se celo, da je padlo pri Bengaziju okoli 1000 Italijanov. V bližini Bengazi-

ja se je razletela tudi neka smodnišnica. Turki so baje v Bengaziju pomorili vse Italijane. Koliko je bilo umorjenih, ni znano.

Odbititalijanski napad.

Casopisi javljajo, da je tri sto Italijanov, ki so skušali napasti Turke v sandžaku Džeb in Harba, južno od Tripolisa, bilo odbitih. Turške čete je podpisalo 1500 domačinov. Italijani imajo 50 mrtvih.

Boj pri mestu Bengaziju.

Dne 18. t. m. je dospel pred Bengazi drugi oddelek italijanskega vojaštva in več vojnih ladij. Admiral Aubry je pozval mesto, naj se takoj uda. Turške oblasti so to odklonile, na kar jim je dal admiral rok do jutra 19. oktobra. Morje je bilo vso noč nemirno. Ker se je proti jutru zdelo, da se vreme izboljša, so italijanske vojne ladje zjutraj pričele streljati na utrdbe. Ko so prve italijanske čete stopile na kopno, so jih Turki napadli. Vendar se je posrečilo Italijanom, da so odbili Turke. Nato se je na obali izkrcalo 4000 mož, čeprav so Turki, podpirani od Arabcev, še vedno živahno napadali Italijane. Boj, ki se je pričel ob 9. uri dopoldne, je trajal do solnčnega zahoda.

Turški častniki zahtevajo, da najzasede Turčija Črno goro.

Iz Carigrada javljajo, da je več višjih častnikov obiskalo vojnega ministra ter zahtevalo od njega, da zasede takoj 30.000 mož Črno goro, katero naj se proglasi za turško ozemlje. Ker Turčija Italije ne more napasti, a živi Črna gora v tesnem sorodstvu z Italijo, naj bi zasedanje Črne gore veljalo kakor boj proti Italiji ter Italiji in velesilam dokazalo resnost položaja. Ako bi vojni minister odbil zahtevo častnikov, so ti odločeni, izvršiti ta načrt na lastno pest.

Vpliv vojske na Benečane.

Benečani so zelo veseli in ponosni na italijansko armado v Tripolisu. V svoji domišljiji že vidijo plapolati italijansko trobojnico v celi deželi. Jako značilno pri vsem tem pa je, da med tem, ko vlada pri Benečanih glede vspehov Italije v Tripolisu tako veselje in navdušenje, beže marsikateri pod orožje poklicani rezervisti čez mejo v Avstrijo, ker ne marajo pustiti svojih kosti v afrikanskih puščavah.

PODLISTEK.

Iz minulih dni.

(Critica iz naše doline. Spisal Miroslav pri Sv. Marjeti ob Pečnici.)

I. List iz spominske knjige.

Od državne ceste, ki vodi od juga skozi Maribor, mimo St. Ilja proti Gradcu, se odcepi tam, kjer se lajtersberški hrib izgubi v pesniško dolino, od glavne stranske proga, okrajna cesta, ki pelje po dolini mimo Sv. Marjete naprej proti Sv. Lenartu. Lepi in prijazni kraji se razprostirajo pred očmi potnika, hodečega tod. Sredi doline se vije v vijugasti črti izvrstnega peska bogati, bistri potok Pečnica. Na obe strani Pečnice se razprostirajo obširni travniki, kjer bujno raste sladko seno. Ob vnožju hribov obeh strani, ki omejujejo dolino, kakor tudi sredi doline ob okrajni cesti, so vrstoma raztreseni prijazni kmečki domovi; ob vnožju hribov, kjer se prične le-ti vzdigovati, se nahajajo rodovitne njive, višje gori so pa na senčni strani večinoma gozdovi, na prisolnčni strani pa raste vinska trta...

Marsikateri tujec, ki tod potuje, si misli, ogledovaje to lepo okolico: „Srečni ljudje, ki bivajo tukaj!“ A njemu, ki so mu tukajšnje razmere znane, nudi pogled na te kraje tudi marsikateri otožni spomin. On gleda čedne kmetske domove in ve, da v veliko njih ne prebiva več nekdanji ponosni, svobodni kmet, ampak da si ondi pod tujo streho služi svoj trdi kruh uboga raja, ki ob velikem trudu ter majhnem plačilu obdeluje posestvo svojemu gospodu-meščanu. Ob okrajni cesti od Maribora do Sv. Marjete so večinoma vsa najboljša posestva v rokah meščanov. Sicer pa lahko z radostjo beležimo, da se kmetje tega,

kar so si v prošlih desetletjih osvojili, trdno drže; oni, ki imajo še svoje domove, se jih tesneje oklepajo, kakor njihovi lahkomišelní predniki. Kaj pa je bil pravzaprav vzrok, da je privedel toliko kmetov te lepe okolice do tako žalostnega propada? Odgovor starih ljudi na to vprašanje se navadno glasi: „Železnica“. Kako to? Bilo je namreč tukaj doma veliko kmetov-voznikov! Njih največja skrb je bila, imeti lepe konje, njih najglavnejše orodje bič in voz, njih najljubše opravilo potovanje, oziroma vozarjenje. Vozili so raznovrstne potrebščine tedanjega časa. Daleč tja gor na sever so vozili n. pr. vino, ki so ga nekđaj tako obilo rodile naše gorice; od ondot so pa pripeljali soli, železa itd. Drugokrat je trebalo z vozom daleč tje dol na jug, v Trst, po raznovrstne stvari, ki so jih potrebovali trgovci. Ponosen je bil naš tedanji kmet, ki je bil v tej dolini doma. Kako tudi ne?! Oglejva si, blagovoljni čitatelj, v duhu to-le podobo: Na dvorišču stoji težek voz, na katerem je naloženih osem polovnjakov vina; pred vozom je vpreženih čvetero močnih konj, ki že nestrpno čakajo, bijoči s kopiti ob tla, kedaj že počí bič. Počasnih korakov se približa kmet v visokih škornjih, irhastih hlačah, s širokokrajnim klobukom na glavi. Krog voza grede si še enkrat natančno ogleda, ali je vse v redu; tupaťam še kaj popravi. Gospodinja prinese blagoslovljeno vođo, pokropi z njo moža, konje, voz in želi blagoslova na potu in srečne vrnitve. Kmet naročujoč še družini, kaj ima storiti za časa njegove odsotnosti, napravi z bičem pred konji po tleh tri velike križe ter se priporoči tako s tem starodavnim znamenjem božjemu varstvu: bič zažvižga, konji potegnejo, in z „Bog pomagaj — srečno!“ zapusti kmet svoj dom; težko je domačim, gledajočim še nekaj časa za vozom, dokler jim za ovinkom ne izgine izpred oči, kajti vedo, da ga dolgo ne bo ter da ga na potu čaka mnogo nevarnosti...

Ako je šlo po sreči, se je vrnil voznik po preteku 14 dni, enega ali dveh mesecev, z lepo svoto denarja. Kmet je poplašal svoje potrebščine, uredil svoje domače gospodarske zadeve, konji so se odpočili in jel se je pripravljati na novo potovanje.

Sicer pa tudi niso bili redki taki slučaji, da se je mesto s štirimi, vrnil z enim konjem, ali s praznim žepom. Mogoče se mu je pripetila med potjo nesreča, ali je zašel med vinske bratce-igrance, ki so se po vsej deželi poznali kakor cigani... Toda kaj se je pravi voznik zmenil za take postranske malenkosti? Težko je čakal dneva, ko zopet počí bič! Tako je šlo od roda do roda. Ded je nekđaj vozaril križem sveta, oče je bil voznik in vnuk isto.

Gospodarstvo je opravljala žena s posli in družino, in če ni šlo vse, kakor bi moralo biti, kaj zato, saj prinese gospodar zopet suhih denarcev. — A kakor se na svetu vse spreminja, jele so se tudi za našo dolino napovedovati močne spremembe. Kmetje so se vračali s svojih „tur“ temnih obrazov, kajti slišale so se med svetom čudne novice, da nameravajo v kratkem času po tej dolini izpeljati — železnico. Mladina se je te novice silno razveselila, češ, to bo veselo življenje; kmetje nevozniki so malomarno zmajevali z ramami, češ, meni je vseeno, pride železnica, ali ne pride. A kmetje-vozniki so se je — bali, uvažujoč njene zle posledice, jezili so se in hudovali.

Toda nič ni moglo silnega časovnega toka novih naprav preprečiti. Ko je minulo nekaj let, je sobihal in žvižgal po teh krajih parni stroj, vozeč s seboj dolgo vrsto težko obloženih voz. Kmetje-vozniki so potrtega srca gledali prizor in z žalostjo morali pripoznati, da se s tako silno premočjo ni mogoče meriti! Večino prejšnjih voženj je sedaj izvrševala železnica, ki je z veliko hitrostjo, toda vkljub temu mnogo ceneje prevažala vse potrebščine iz daljnih krajev semkaj in nazaj. Kmetski vozovi so odslej rjaveli po

Politični ogled.

Dne 19. oktobra: Cesar je danes sprejel papeževga odposlanca monsignorja Bislettija. — Ministrski predsednik Gauč se je posvetoval z voditelji večjih državnozbornih strank o položaju. Listi poročajo o predstoječi spremembi ministrstva. — Nemško-nacionalna zveza je sklenila, da se zoperstavi ustanovitvi italijanskega vseučilišča na Dunaju. Pri glasovanju o predlogu italijanskega posl. Concija za to vseučilišče pa so ostali Nemci v manjšini. — Za novega ogrskega trgovskega ministra je imenovan namesto odstopivšega Lukača poslanec Ladislav Beöthi. — Nemško-francoska maroška pogajanja se bližajo svojemu koncu.

Dne 20. oktobra: V državnem zboru se vrše pogajanja za večino. Nobena stranka se ne vpreže rada v vladni voz. — Za češko-nemški sporazum se zanima posebno prestolonaslednik Fran Ferdinand, ki je izrazil željo, da bi se že skoraj dosegel mir med Cehi in Nemci. — Dunajski kršč. soc. hočejo preosnovati svojo stranko. Izdali so nova strankina določila. — V ogrskem državnem zboru traja obstrukcija dalje. Košutovci in pristaši bivšega predsednika Justa hočejo z obstrukcijo strmolglaviti vladno brambno predlogo. — Španska vlada je iztirala iz dežele princea Braganca in vojvodo Parma, ker sta ob portugalski meji zbirala upornike proti portugalski republiki. —

Dne 21. oktobra: Javno mnenje se suče najbolj okrog vprašanja o italijanskem vseučilišču. — Ministrski predsednik Gauč se je včeraj posvetoval z načelnikom nemško-narodne zveze o delovnem načrtu državnega zbora. — Čehom se je baje ponudilo, če vstopijo v vladno večino, dva ministra. — Na Dunaju se vrši te dni shod zastopnikov avstrijskih mest. — Pogajanja med manjšino in večino v ogrskem državnem zboru bodo imela baje ugoden uspeh. — Kitajski ustaši so premagali v hudem boju vladne čete.

Dne 22. oktobra: Vlada namerava še ta teden predložiti državnemu zboru predloge o novih davkih. Položaj v državnem zboru je vedno bolj nejasen. Posamezni listi pišejo o odgodenju državnega zbora. — Pogajanja med obstrukcionisti in vladno večino na Ogrskem so zopet omajana. — Vstaši na Kitajskem zmagonosno prodirajo naprej. Vladne čete beže.

Dne 24. oktobra: Večina državnozbornih strank hoče vprašanje italijanskega vseučilišča spraviti v naučni odsek, ne v proračunski. Italijani se tej nameri zoperstavljajo. — Položaj v državnem zboru je zelo nejasen. Vlada od sedaj še nima za seboj večine. — V Gradcu je bil izvoljen za državnega poslanca nemški nacionalni profesor Held. Poprej je bil v tem okraju izvoljen mariborski Wastian. — Za koroškega deželnega predsednika bo baje imenovan grof Saigoč, podpredsednik namestništva v Trstu. — Hrvatski ban Tomašič je odstopil. Poroča se pa, da kralj njegovega odstopa ne bo sprejel. — Kitajski ustaši so zavzeli mesto Kinkiang in zažgali mesto Jamen.

Državni zbor.

Dunaj, 24. oktobra 1911.

Ko se je draginjska razprava končala v zbornici in so se draginjski predlogi odkazali draginjskemu odseku, se je začelo prvo čitanje vladnega predloga glede preosnove zborničnega poslovnika. Slovenci v tej razpravi niso govorili. Sicer pa je njih stališče itak znano. Pravice vseh jezikov se morajo tudi v poslovniku zavarovati in majhnim strankam se ne sme onemogočiti delovanje. Predlog se je odkazal poslovnikemu odseku.

Nato je prišlo na vrsto prvo čitanje vladnega predloga glede ustanovitve laškega vseučilišča na Dunaju. V to razpravo je posegel Hrvatsko-slovenski klub z dvema govornikoma. Dr. Jankovič je označil

kolarnicah, njih najlepše konje so odgnali Nemci; edina njih gmotna rešitev bi bila odslej v umnejšem gospodarstvu in pridnem delu. Pa ni lahko onemu, ki se v rani mladosti temu ne privadi; le malo jih je nastopilo to rešilno pot. Velika večina njih je hodila pogubno pot. Doma jim je postajalo dolgčas, in so pobjahali po gostilnah, kjer so si pri rujem vinu priganjali žalostne spomine. In da se križi in težave lažje pozabljajo, so često posegli po pisanih kartah. In tako je v dokaj veseli družbi preminil marsikateri dan, marsikatera noč in marsikateri desetak. Doma vsled takega gospodarjevega ravnanja ni moglo biti v najboljšem stanu; žena je tožila in prosila moža in mu razkladala sto nujnih potreb; a kdo bo rad poslušal take puste reči? Odšel je raje v gostilno nazaj, kjer je bilo vsaj kaj zabave. Ako je zmanjkalo denarcev, kaj zato? Saj ima krčmar kreda; celo tako blagodušni ljudje so se našli med njimi, ki niso le tirjali za plačilo, še izposojevali so denar drage volje. Ko se je drecej nabralo, mu je posekal upnik kos najlepšega gozda; ta je pil, oni pa je pisal naprej... In prišlo je, kar je moralo priti. V nekaj letih je zapel boben, nekdanji ponosni kmet je odšel praznih rok s svojo družino s starodavnega doma svojih pradedov v tuji svet s trebuhom za kruhom, a posestvo je kupil meščan. Tako in enako se glasi zgodovina propadlih kmetij. Pripetil se je pa semertje tudi kak izvanreden slučaj propada, ki se je razločeval od drugih popisanih po svoji nenavadnosti in posebnosti. (Dalje prih.)

stališče celotnega kluba, dr. Sesardič pa zahteve avstrijskih Hrvatov, ki želijo, da se pripoznajo izpiti zagrebškega vseučilišča tudi v Avstriji.

Dr. Jankovič je s tem govorom prvokrat nastopil v državni zbornici. Okoli njega se je zbralo veliko število poslušalcev. Dr. Jankovič teče beseda izredno gladko, njegov glas je prijeten, prednašanje srečno. S svojim govorom je naredil dr. Jankovič velik utis ter se upeljal v zbornici med najboljše govornike. Slovensko zastopstvo, osobito pa spodnještajersko, si je pridobilo z njim izborni moč in si povečalo svoj ugled.

Dr. Jankovič je izvajal, da stojimo Slovenci nepremakljivo na starem stališču, ki zahteva slovensko vseučilišče v Ljubljani kot krono velikega prosvetnega napredka Slovencev na vseh poljih. Načeloma priznavamo, da je tudi zahteva italijanskega ljudstva po višji šoli opravljena. Če so naši zastopniki v minolem državnem zboru vihteli bojno kopje proti italijanski zahtevi, se je to zgodilo, ker je vlada z italijansko zahtevo izvršila grdo politično kupčijo, da je dobila italijanske glasove. Prosvetne zahteve avstrijskih narodov se morajo izpolnjevati po potrebi, ne pa vsled nenravnih kupčij. Tudi sedaj postopa vlada krivično, če samo Italijanom izpolnjuje njih zahteve, drugim narodom pa ne. Italijani sami pa nimajo pravice, da zahtevajo od vlade za svoj narod šole, ker tudi oni nočejo dati šol drugim narodom tamkaj, kjer so v večini, kakor v Istri, Trstu, Gorici.

V draginjskem odseku je bil dr. Verstovšek izvoljen za poročevalca o prekopovanju. V seji dne 19. t. m. je dr. Verstovšek govoril v istem odseku proti socialno-demokratskim predlogom, ki so kmečkemu ljudstvu skrajno škodljivi. Merijo na to, da se uniči naša živinoreja. Prava draginja je letos med kmečkim ljudstvom v onih krajih, kjer je bila suša in toča. Na Spodnjem Štajerskem preti posebno ubožnejšim slojem med kmečkim prebivalstvom to zimo pomanjkanje in glad. Tukaj se naj pomaga. Socialni demokratje kriče o draginji po mestih večinoma radi tega, da bi si pripravili na Dunaju tla za bodoče občinske volitve. Dr. Verstovškov govor je hudo razburil socialne demokratje, a med treznimi poslanci našel splošno priznanje.

Ministrskemu predsedniku Gauču huda prede. Javno je izjavil, da se hoče pri svojem vladanju opirati na nemško-liberalne poslance, ki so združeni v takozvanem nacionalverbandu. A njegove besede niso našle odmeva v srehi nemških nacionalcev. Mestni poslanci v nacionalverbandu (tudi celjski Markl in mariborski Boštjan) zahtevajo neomejen in prost uvoz prekomorskega mesa, ne da bi se pri tem upirali na pogodbo z Ogrsko, ki določuje, da morajo tudi Ogrci v to privoliti. Gauč se mora držati tega določila, a v nacionalverbandu mu štrajkajo iz strahu pred svojimi mestnimi volilci. Tudi glede italijanskega vseučilišča so v nacionalverbandu drugega mnenja kakor Gauč. Večina noče laškega vseučilišča na Dunaju, a vlada hoče samo Dunaj. Stališče Gaučevo radi tega ni najbolj trdno. Zviti vođa Poljakov, bivši finančni minister Bilinski, je pravočasno opazil zadrege Gaučeve ter začel na svojo roko snovati večino v zbornici. Da bi mu odtegnil Čehi, ki so za močno večino neobhodno potrebni, je Gauč obljubil Čehom dva uradniška ministra, ako ga podpirajo. Ze bližnji čas nam bo pokazal, kdo je močnejši, Gauč ali Bilinski. Nekateri politik celo trdijo, da bo zaradi teh homatij državni zbor odgođen, dokler se razmere ne zjasnijo.

Razne novice.

* **Somišljenike** pozivamo, da sedaj pridno agitirajo za nove naročnike našemu listu. Le stranka, ki ima dobro razvito časnikarstvo, je nepremagljiva. Tudi na časnike po gostilnah se naj pazi. V mnogih gostilnah, v katere zahajajo naši pristaši, visijo sami nasprotni listi. Ven z njimi iz vsake hiše ip vsake gostilne. Delo za dobre časnike je pravo apostolsko delo.

Iz šole. Deželni šolski svet je imel dne 12. t. m. sejo. V njej se je sklenilo med drugim: Definitivni učitelj v Dolu, Jožef Roš, je prestavljen k Sv. Florijanu; učiteljica Rezika Petovar v Kapelah pri Brežicah stoji v stalni pokoj; definitivni učitelj Ivan Urek v Vuzenici je premeščen kot učitelj na Vransko; učiteljski suplent v Zibiki, g. Henrik Blazinšek, je imenovan definitivnim istotam; nadučitelj v Olimjah, Oskar Zolnir, pride za nadučitelja na Črno goro; učiteljica Ljudmila Schreiner v Slov. Bistrici je imenovana za nadučiteljico na deški ljudski šoli v Št. Jurju ob juž. žel.; učiteljica v Trbovlje-Vodah, Ana Lapornik, je prestavljena na dekliško ljudsko šolo v Trbovljah; definitivna učiteljica Ana Kalšek v Gotovljah, je nameščena kot učiteljica v Čadramu.

* **Današnji številki** je priložen stenski koledar. * **Dr. Josip Vošnjak.** Na svojem posestvu Visole pri Slovenski Bistrici je v soboto zvečer ob 9. uri v starosti 77 let umrl starosta slovenskih pisateljev, dr. Josip Vošnjak. Z dr. Josipom Vošnjakom je izginil mož, ki je igral posebno v 70. letih zelo važno vlogo v našem političnem življenju. Dr. Josip Vošnjak je bil po poklicu zdravnik in se je kot tak nastanil v Ljubljani, kjer je bil izvoljen v deželni zbor in odbor. Od mladih nog do visoke starosti je služil dr. Josip Vošnjak svojemu narodu, in tudi ko so že pešale njegove telesne moči, je njegovo srce

še plamtelo za slovenski narod. Kot pisatelj je znan dr. Vošnjak po vsej Sloveniji. Njegove povesti je narod zelo rad čital. V zadnjih letih se je dr. Josip Vošnjak popolnoma odtegnil javnemu delovanju in živel mirno na svojem posestvu Visole pri Slovenski Bistrici. Pogreb se je vršil v torek ob 2. uri popoldne. Blagemu buditelju naroda svetila večna luč!

* **Na grobeh.** Zopet bomo na praznik Vseh svetnikov in vernih duš pohiteli na grobove naših rajnih. Nekako izredna otožnost preveva naša srca, ko stojimo ob gomili dragih nam pokojnih. Koliko skrbnih slovenskih mater, ki so učile svoje otroke slovenskega jezika in jih vzgajale k poštenemu življenju, počiva v hladnem grobu! A mnogo teh otrok se je žal odvajalo našemu narodu. V posilnemške okove oklenjeni, zametujejo govornice rajne matere, svoje otroke pošiljajo v ponemčevalne šole. Drugi so zopet zavrgli krščanska načela rajnih starišev, so odpadli ali pa se ne zmenijo za cerkev, zabavljajo čez njo in duhovnike. Ali se vsi ti, ko bodo stali na vernih duš dan na grobu svojih rajnih očetov in mamic, ne bodo zamislili nazaj na mladostne dni?

* **Liberalci** so vedno napadali nagodbo z Ogrsko. Da pa ta nagodba vendar tudi nekaj velja, nam dokazuje sedanji boj za uvoz prekomorskega mesa in žive živine iz balkanskih držav. Naši živinorejci bi bili že davno uničeni, ako bi se Ogrska ne branila temu uvozu. Liberalcem pač ni za uboge živinorejce, ampak le za svoj trebuh in žep.

* **Kam plovemo?** Z vso silo hočejo kmečki nasprotniki doseči, da bi se uvažalo argentinsko meso in srbska živina carine prosto v poljubni množini v Avstrijo. A poglejmo, ali je res pomanjkamje pitane živine v naših krajih? Kaj še? Se norca se delajo mesarji in prekupoji iz kmeta, ki jim pride ponujati debelo živino. In kako plačujejo ti ljudje našo pitano živino? Od več strani se nam poroča, da obetajo mesarji in mešetarji za pitane vole samo 70, 72 do 76 K za 100 kg žive teže. To je vendar več kot oduško! Meso je še vedno po 2 K kg, a cena živini je padla zadnji čas za 10 do 20 K pri met. stotu. Pri svinjah je ravno tako. Na živo vago se baje plačujejo, po krajih, ki so oddaljeni od železnice, po 80 vin. do 1 K za kg žive teže, a meso moraš plačati pri mesarju po 2 K 40 vin. To so razmere, ki so vsega obsojanja vredne. Vse kriči: „Ti kmet si kriv tega, da je vse tako drago“. A drugi se smejejo in si na račun draginje in kmeta polnijo žepo in so glavni krivci draginje. Ni čuda, če tudi kmet postaja nevoljen in vzroji. Nahaja se v stiski, a liberalci in socialni demokratje ga slikajo kot oduška in glavnega krivca draginje.

* **Slovenec** v Gradcu in druge rojake opozarjamo na edino slovensko gostilno v Gradcu, Prokopigasse 12, blizu glavnega trga. Rojaki, vaša dolžnost je, podpirati narodna podjetja.

* **Složenost slovenskih poslancev.** Nemški listi poudarjajo, da ni noben klub v državnem zboru tako složen in edin, kakor je klub, v katerem so združeni slovenski in hrvatski katoliško misleči poslanci pod vodstvom dr. Šusteršiča. Večalimanj se vse druge državnozbornske skupine cepijo, izstopajo iz njih posamezni poslanci ali pa so v klubu drugi medsebojni prepri. Le klub naših, za svoje volilce vnetih poslancev, stoji kot skala trdno skupaj, pripravljen braniti vsak čas koristi in pravice svojih volilcev. Bodimo ponosni, da imamo na Dunaju tako vrle zastopnike!

* **Slovenci, naprej!** V Gorico, glavno mesto goriske dežele, pride kot okrajni glavar Slovenec Rebek. Kjer so Slovenci zavedni, se mora tudi vlada ozirati na nje!

* **Susteršičev govor** o uradniških plačah, ki smo ga zadnjič priobčili v izvlečku, je hudo razburil tudi naše liberalce in socialne demokratje. Liberalci kričijo, da je dr. Šusteršič sovražnik uradnikov. Izrekel se je pa v istini samo proti prevelikemu številu uradnikov ter povdarjal: manj uradnikov, a tem boljše plače. Seveda je popolnoma pravilno ugovarjal proti temu, da bi se v sedanjem času draginje zviševale plače celo uradnikom do šestega činovnega razreda. Socialni demokratje pa kričijo, da je proti nižjim uradnikom in delavcem, osobito proti železničarjem. Toda ta je bosa. Izrečno je rekel: mali naj dobe izboljšanje, za te se gre, njim se naj pomaga. Zahteval je, da pridejo tudi železničarji v predlogo za izboljšanje plače, in sicer vsi, tudi delavci na progih, na katere so socialni demokratje pozabili, ker po večini niso v njihovem taboru. Dr. Šusteršič je govoril, kakor govori pravi ljudski zastopnik, ki se briga za uboge in pomoči potrebne, ne pa za iste, ki so že siti visokih plač v kljub svojemu majhnemu delu.

* **Liberalno-socialno-demokratska zveza** v Belgiji. Dne 15. t. m. so bile v Belgiji občinske volitve odborniških mest. Liberalci in socialni demokratje so nastopili skupno proti katoličanom ter so zmagali v 9 mestih, med tem ko so na deželi zmagali povsod katoličani. Liberalno-socialno-demokratska zveza je zelo zadovoljna z izidom v mestih, a listi poročajo, da so katoličani povsod napredovali glede na število volilcev. Katoličanom bo treba povsod resno in složno nastopati proti združenim nasprotnikom krščanstva: divjim rdečkarjem in hinavskim liberalcem. Oboji so največji škodljivci ljudstva in grobokopi posameznih narodov.

* **C. kr. notar** Wiesthaler je bil seveda navzoč pri otvoritvi šulterajnske šole v Peklu pri Poljčanah. Pri tej priliki je gospod c. kr. notar omenil, da je slovensko geslo: Spodnještajerska je naša zemlja, krivo, temveč se mora glasiti: ta zemlja je vedno bila, je in boče nemška. Mi nočemo izgubljati časa s tem, da bi g. c. kr. notarja učili zgodovine, samo na to ga opozorimo, da se kraj, kjer g. c. kr. notar izvr-